

המחוזי בתל אביב הורה לרשות האוכלוסין וההגירה להעניק אזרחות לאשתו של נכה צה"ל לאחר הליך שנמשך 10 שנים

בית המשפט המחוזי בתל אביב הורה, בהחלטה חריגה ותקדימית, לרשות האוכלוסין וההגירה להעניק אזרחות לאשתו של נכה צה"ל, לאחר שההליך המדורג בעניינם נמשך עשר שנים, תוך שהוא מותח ביקורת חריפה על התנהלות הרשות בכל הנוגע לקבלת מעמד של בני זוג זרים של אזרחים ישראלים.

השופטת ד"ר מיכל אגמון גונן פותחת את פסק הדין בתיאור המקרה:

"המערער, דוד שילנסקי נלחם במלחמת יום הכיפורים ונפצע קשה (בין השאר בראשו), והוא נושא את הפציעה עד היום ומוכר כנכה צה"ל. המערער נישא, לפני עשר שנים, למרינה דוידיוק, המערערת, ומאז הם חיים יחד, אלא שהמדינה, אותה מדינה למענה לחם המערער ונפצע קשה, ממאנת, במהלך עשר שנים להכיר במרינה כאשתו, וליתן לה מעמד בישראל. על חמלה (ובעיקר על העדרה), על ההתייחסות המצופה לנכי צה"ל (והעדרה), על הזכות לחיי משפחה ועל הפרת חובת ההגינות של הרשות. בכל אלו עוסק הערעור שלפניי."

בפתח פסק הדין קובעת השופטת, תוך שהיא מפנה לתפילת "יזכור", כי הפסיקה חזרה והדגישה את החוב שחייבת החברה בישראל לנכי צה"ל וקבעה כי: "לטעמי, כאשר מדובר בנכי צה"ל, יש לזכור את הקרבתם וקרבתם, בכל פנייה שלהם לרשות מרשויות המדינה. יש לזכור, כי החברה הישראלית חבה חוב עצום לאלו שנפגעו בקרב למען בטחונה. אנו, כחברה, צריכים לעשות כל שביכולתנו כדי להקל על נכי צה"ל ככל הניתן, בוודאי, בכל פנייה שלהם לרשויות, לכל הרשויות. במקרה שלפניי, רשות האוכלוסין וההגירה לא רק שלא הקלה על המערער, אלא הקשתה עליו שלא לצורך."

פסק דין זה בא להזכיר, בראש ובראשונה למדינה כי מי שלחם למענה זכאי לקבל את כל הסיוע לו הוא נדרש, ובוודאי שאין להקשות עליו כשהוא מבקש לממש את זכויותיו כאזרח, זכותו הבסיסית ביותר להינשא לאישה בה בחר, ולחיות לצידה בישראל כבעלת מעמד קבע."

מעבר לכך, חשיבותו של פסק הדין הוא בשלש קביעות חשובות של בית המשפט:

הראשונה, כי רשות האוכלוסין וההגירה פוסלת בני זוג זרים מקבלת מעמד בטוענות של אי כנות הקשר, כאשר היא מבססת את אי כנות הקשר על הנחות בדבר "זוגיות נורמטיבית", הכוללת ניהול חשבון בנק משותף, שינה ביחד ופרמטרים נוספים. השופטת אגמון גונן קובעת כי: יש להבהיר לרשות האוכלוסין וההגירה כי הזכות לחיי משפחה כוללת זוגיות על גווניה ופניה הרבים והשונים, לרבות בני זוג המעדיפים לישון בנפרד, ולנהל חשבונות בנק בנפרד" ומוסיפה: "על הרשות לבחון את כנות הקשר, אולם לא ניתן לקבוע הנחות יסוד, המבוססות על תפיסת זוגיות צרה, וכאשר אלו אינן מתקיימות, לשלול את כנות הקשר. בוודאי כך כשמדובר בזכות יסוד בסיסית וחשובה כמו הזכות לחיי משפחה."

קביעה שניה חשובה נוגעת להתנהלות רשות האוכלוסין וההגירה במקרה זה ובמקרים דומים. השופטת אגמון גונן סוקרת עשר שנים של הליכים של בני הזוג לפני הרשות, הכוללת דרישת מסמכים חוזרת, ראיונות חוזרים ונשנים, עיכוב בלתי סביר במתן החלטות ועוד. השופטת עומדת על כך שאין מדובר בהתנהלות חריגה של הרשות, ומדגישה כי בהתנהלותה זו מפרה הרשות את חובת ההגינות שלה כלפי הבאים בשעריה:

"רשות האוכלוסין וההגירה רשאית, ואף חייבת לקיים בדיקות של כנות הקשר, כדי לתת מעמד בישראל רק לבני זוג שאכן מקיימים קשר זוגי כן, ואינם מנצלים לרעה את ההליך. אולם, על הרשות לקיים בדיקות אלו בדרך יעילה והוגנת, מבלי לפגוע מעבר לנדרש בזכות לחיי משפחה. בחינה שכזו צריכה להיות מבוססת על תשתית ראייתית הולמת, להיערך בזמן סביר ולהיות הוגנת.

השתלשלות העניינים הארוכה שתוארה לעיל, מצביעה על התנהלות לא ראויה ולא הוגנת מצד רשות האוכלוסין וההגירה.... המערערים מנהלים במשך 10 שנים הליכים להכרה במעמדה של המערערת. עשר שנים מאז נישאו, בהן אין מחלוקת כי הם חיים יחד. במקרה הטוב מדובר כאן בבירוקרטיה במריעה, בהעדר חמלה והתייחסות לבאים בשערי הרשות, ובמקרה הרע, סחבת מכוונת כדי להביא לכך שהמערערת לא תיזכה למעמד על אף חייה הזוגיים המשותפים כאשתו של המערער. בשני המקרים מדובר בהפרה בוטה הן של חובת הרשות להתבסס על תשתית עובדתית הולמת, הן של חובת ההגינות של הרשות,"

בנוסף, עומדת השופטת על חובות הרשות המנהלית. הראשונה, החובה להתבסס על ראיות מנהליות ולא להעלות, כפי שעשתה רשות האוכלוסין וההגירה במקרה זה, טענות על "תיעוד" שאינו מפורט, אינו מועבר להתייחסות המערערים, ואינו מוצג לבית המשפט. כן עומדת השופטת על חובת ההגינות של הרשות, שלדבריה: **"כוללת גם מידה של חמלה, של ראיית אינטרס הפרט ומתן משקל הולם לו במובן של מניעת בירוקרטיה מיותרת והכבדה מיותרת על תהליכים מורכבים ממילא."**

השופטת אגמון גונן מבהירה כי על פי נהלי רשות האוכלוסין, ההליך המדורג אורך כארבע וחצי שנים, ולכן, לאור מחדלי הרשות היא מורה לרשות למערערים כמי שסיימו את ההליך המדורג וליתן למערערת אזרחות, ומסיימת כך את פסק הדין:

"ולאחר סיום אוסיף כי בחלוף עשר שנים, ובעיקר לאור התנהלות הרשות, תוך הפרת חובת ההגינות בכלל, וכלפי נכה צה"ל בפרט, הגיעה העת, להסדיר את מעמדה של המערערת, ולתת למערערים לחיות חיי זוגיות בישראל, כפי שחיו בעשר השנים האחרונות מאז שנישאו, כשמעמדה של המערערת מוסדר כדין.

בניגוד למילות שירו של יהונתן גפן: **"בתוך ים סוער, רק שנינו נישאר, כי לאהבה אין מדינה"**, הגיעה העת כי מדינת ישראל תהיה מדינת אהבתם של מרינה ודוד.

ראוי וסמלי הוא כי ביום הזכרון יזכה המערער כי מדינת ישראל תיזכר בו ובקרבו שהקריב למענה, ויום העצמאות של מדינת ישראל, יהיה היום בו תזכה מרינה להסדרת מעמדה בישראל."

